

[Fuglsang.]

Jeg mener da, at den Fortrinsret, der kan tilkomme dem, maa begrænses til, at de faar Fortrinsret til at købe de Ejendomme, som bliver oprettet af Jordlovsudvalget paa disse Jorder.

Hvad Udstykningen angaar, ligger endelig ogsaa paa dette Omraade Sønderjylland som noget for sig selv. Ligesom denne Landsdel stadig ligger adskilligt tilbage i erhvervsmæssig og økonomisk Henseende, saaledes er den ogsaa stadig tyndt befolket sammenlignet med det øvrige Danmark. Og dette Forhold er saa meget mere betænkeligt, som der netop nu Syd for Grænsen foregaar en Udvikling, især ogsaa befolkningsmæssigt, som vi ikke kan forudse Følgerne af, og som vi i meget ringe Grad vil faa Indflydelse paa. Ogsaa af Hensyn til Øgningen af Folketallet i Landsdelen vil der være Grund til snarest at oprette mindre Brug. Her kan man bl. a. tænke paa Præstegaardsjorden, men ogsaa paa de Ejendomme, som er kommet i Kreditanstalt Vogelgesangs Besiddelse i dens Arbejde for ved Hjælp af tyske Midler at gennemføre en Fortyknings af Landsdelen.

Hvad Byggepriserne angaar, bør Staten i høj Grad træde til, for at disse ikke allerede i Starten skal ligge som en ganske utaaalelig Byrde paa de unge, som forsøger at skabe sig nye Hjem. Jeg synes, at den Tanke, der i Øjeblikket er fremme i Husmandskredse, har Krav paa Interesse. Den gaar ud paa, at Staten yder de nødvendige Byggelaan, men saaledes at Landbrugerne kun kommer til at forrente og afdrage et Beløb svarende til Byggeomkostningerne i normale Tider; det overskydende Beløb skal saa blive staaende som et Laan, der vel er rentefrit og altsaa ikke mærkbart til daglig, men som Husmanden paa den anden Side skal udrede, hvis han f. Eks. faar i Sinde at sælge. For øvrigt bør man paa dette Omraade som overhovedet, hvad Husmandsbrugets Finansiering angaar, i stigende Grad imødekomme Husmændenes Ønske om Indførelse af konjunkturbestemt Rentebetaling.

Men det er ikke nok at sørge for, at de unge, der ønsker det, kan faa en Ejendom. En ikke mindre vigtig Opgave er det at skabe saadanne Kaar, at de ogsaa kan opnaa anstændig Løn og Udbytte for deres Slid paa Jorden. Her maa man stadig holde sig for Øje, at naar der fra visse Landbrugskredse tales om — man kan maaske sige trues med — at gaa over til mere ekstensive Driftsformer, da kan dette ikke gælde Husmændene. Netop deres Eksistens kræver, at de anvender den mest muligt

intensive Driftsform. Da dette, som allerede nævnt af det ærede Medlem Hr. Carl Petersen, er i hele Landets Interesse, bør det have ubetinget Støtte bl. a. ved, at der skabes Muligheder for at faa billige Foderstoffer og maaske overhovedet Mulighed for at skaffe det nødvendige Foder.

Endelig maa man ikke glemme, at som det er i Øjeblikket, har Husmandsbruget ikke alene et relativt større Udbytte end de større Ejendomme, men dette større Udbytte kræver ogsaa en endda uforholdsmæssig stor Arbejdsindsats. Aarsagen hertil maa ikke mindst søges i, at man ikke er i Stand til i samme Grad som Storbruget at tage Maskiner og Teknik i sin Tjeneste. For at afhjælpe denne Mangel bør man støtte de Anstrengelser, der gøres fra Husmændenes egen Side for paa Andelsbasis at skaffe sig tekniske Hjælpemidler.

Nu kan det maaske synes mærkeligt at fremhæve Udstykningens beskæftigelsesmæssige Betydning, især da der netop fra denne Talerstol Gang paa Gang tales om en stærk Mangel paa Arbejdskraft. Vil man imidlertid se paa denne Sag fra en anden Synsvinkel, f. Eks. fra Landarbejderside, synes disse Klager dog at være en Del overdrevne. Allerede før Krigen skød Landbruget saa at sige af sig selv i hvert Fald en 30 000—35 000 Arbejdere fra sig. Hvis man taler med de gifte Landarbejdere, der sidder ude omkring paa Landet, er de ærlig talt en Del forbavsede over Paastanden om Mangel paa Arbejdskraft i Landbruget. Selvfølgelig vil ingen kunne bestride, at der kan være kortvarige Perioder, hvor det kan knibe: i Høst, Høslæt, Saatid o. lign. Men Arbejderne paa deres Side har det saadan, at de skal leve hele Aaret, og det er nu engang ofte en Daglejers Kaar paa Landet, at han i normale Tider maa regne med en temmelig betydelig Arbejdsløshed hvert Aar. Derfor burde det ogsaa være indlysende for enhver, og ingen burde forsøge at hindre det, at ogsaa de, der er beskæftigede ved Landbrugsarbejde, stræber henimod en mere sikker Tilværelse.

Hvad for øvrigt den manglende Arbejdskraft angaar, ligger ogsaa dette noget forskelligt. Der findes i hvert Sogn Landbrugere, som konstant søger Folk, konstant har Annoncer i Arbejdsmandenes eget Blad, Herregaardsavisen og det lokale Blad, men der findes samtidig Masser, som aldrig mangler Arbejdskraft og yderst sjældent skifter Folk. Derimod vil jeg ikke nægte, at det er den førstnævnte Kategori, der gør sig mest bemærket udadtil. At saa netop denne Kategori slæber sig til Armod, medens